

Tekst bij beeld of beeld bij tekst? (4)

Zoals ik de vorige keer al aankondigde, nog één aflevering gewijd aan het visualiseren met poëzie. Hoe zoek je beeld bij tekst? Het zou leuk zijn als u het zelf eens probeerde. Ik geef u het gedicht dat ik in 1985 visualiseerde voor een Teleac cursus en u bedenkt wat voor beeld(en) u erbij zou gebruiken. Er zijn natuurlijk oneindig veel visualiseringsmogelijkheden. De opdracht was en is het gedicht niet te letterlijk of te clichématig te verbeelden.

Ikzelf vond het toentertijd ontzettend leuk om al mijn verschillende associaties bij de gedichten op te schrijven en daar lang over door te denken. De dichters lagen vast en ik mocht zelf de gedichten uitzoeken. Sommige gedichten waren niet te doen, want te hermetisch of van zichzelf al beeldend genoeg.

Maar bij het gedicht 'Adieu' van Jan Engelman had ik een aantal bruikbare ideeën. Ik stuitte bij toeval op een 45-toeren plaatje waarop hij zelf prachtig zangerig zijn gedicht voordraagt. Dus dat was al geregeld.

'Ik ben niet meer met u alleen / en op de peluw is er geen / o lieveling, die lot en leed / zo onafwendbaar zeker weet.

Geef mij uw mond en zie mij aan: / lang voor de zon, lang voor de maan / verzinken in de wereldmist / zijn onze namen uitgewischt.

En wat mijn mond te streelen vond / zal liggen in den wintergrond / en wat mijn stem aan u bescheen / is weggedaan en vindt niet een.

Geen slapeling die 't wonder weet / dat uwe zachtheid aan mij deed, / de vlam die door de nachten sloeg / wordt morgenrood en 't is genoeg

Zie, sterren reizen langs het raam / het water stroomt, een knaap ving aan / en zong adieu - dit lied heeft uit / mijn kleine, kleine zomerbruid.'

Nu kunt u natuurlijk meteen kijken hoe ik het heb gedaan, maar ik denk dat het leuker is om te kijken wat voor beeldassociaties uzelf bij het gedicht heeft en die dan achteraf te vergelijken met die van mij.

Ikzelf lees altijd eerst het boek en kijk dan pas naar de verfilming ervan. Doe je het andersom, dan kun je de karakters in het boek niet meer fris 'zien' zonder er de acteurs overheen te leggen in je fantasie. Lees en kijk dus ook niet gelijk verder, want ik verklap hieronder mijn beeldkeuze.

Mijn 'oplossing' vindt u op mijn site: www.gravioli.nl. Onder het dropdownmenu 'Gert de Graaff' kiest u 'portfolio films' en dan scrollt u omlaag naar 1985. 'Adieu' vindt u onder nummer 9.

Ik had allereerst het handschrift van Jan Engelman in het letterkundig museum opgezocht en een kaligraaf voor veel geld het gedicht driemaal laten overschrijven in onuitwisbare inkt op speciaal perkament.

Als je het doet, moet je het goed doen, nietwaar? Ik vond

dat dit er allemaal toe deed.

Nu nog een geschikte, snelstromende beek. Die bleek in Limburg te stromen. Dolly, camera en rails het bos in gezeuld en het eerste gedicht voorzichtig in het water gelegd. Dat verdween ogenblikkelijk en kwam ook nergens meer boven; op zich de perfectie visualisering van het gedicht. Maar ik wilde het graag ook nog even op film en ik wilde ook nog graag eerst de omgeving filmen en pas daarna het gedicht in beeld brengen, al drijvend langs de oever. En ik wilde ook graag dat het papiertje, zodra het in beeld was, dan zo'n 91 seconden zou blijven 'aarzelen' en dat het dan precies op het juiste moment zou wegdrijven. Als je iets wilt, dan wil je iets.

Het tweede exemplaar bleef steeds te lang liggen langs de kant, wilde geen afscheid nemen en viel na meerdere pogingen uit elkaar.

Tweede exemplaar te drogen gelegd

Het derde exemplaar probeerden we te dwingen met visgaren en stokjes, maar dat was allemaal te duidelijk zichtbaar. En ook dat exemplaar verdween ineens reddeloos.

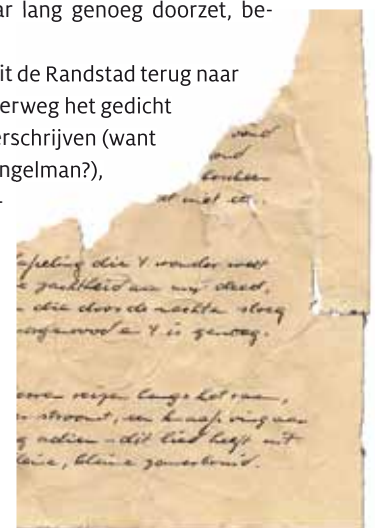
Daar stonden we, onverrichter zake en een draaidag verder. Toch geloof ik dat je, als je maar lang genoeg doorzet, bepaalde dingen afdwingt.

Dus de volgende dag vol gas vanuit de Randstad terug naar Limburg gereden, een vriend onderweg het gedicht in zijn eigen handschrift laten overschrijven (want wie kent nu het handschrift van Engelman?), de rails weer uitgelegd, het gedicht in de beek en ziedaar...

het maakte perfect twee rondjes om zijn as en zwaaide na de afgesproken tijd bij het afscheid nog even met een flapje.

Moraal van het verhaal: nooit opgeven.

gdegraaff@villamedia.nl

Origineel handschrift van Jan Engelman. Of niet soms?

GERT DE GRAAFF, FREELANCE DOCENT BEELDTAAL .....